

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת חקת תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 439

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

מצות פרה

מעידה על התורה כלה

"וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (יט ב) פרשה זו עוסקת במצות פרה המטוהרת את הטמאים, מדוע אם כן התורה פותחת אותה ב"זאת חקת התורה", ולא ב"זאת חקת הטהרה", וכפי שפתחה את פרשת הפסח ב"זאת חקת הפסח" (שמות יב מו)? פרש האור החיים הקדוש:

קיום המצוות השכליות שיש להן טעם אינו מוכיח על היותן משעבדים לקיום מצוות התורה, שהרי גם גויים מקיימים מצוות כאלו. רק קיום מצוות שהן בגדר 'חק' שאין לו טעם, מראה כי אנו משעבדים לקיים את כל מצוות התורה. לפיכך פתחה התורה את פרשת פרה ב: "זאת חקת התורה", ללמדנו שהמקיים מצוה זו שאין לה טעם, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים את כל התורה.

ביסוד זה באר הבאר משה מאוירוב את שאנו אומרים בחזקה בתפלת 'על הנסים': "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, התוצאה של "להעבירם מחקי רצונך" היא בהכרח "להשכיחם תורתך", שכן בבוטול עשית מצוות התורה רק משום שכן חקק הבורא, תשתכח תורה מישראל (באר משה' משפטים עמ' תשמו).

לכון 'על דעת הראשונים'

"וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (יט ב) רש"י (ע"פ תנחומא ח) פרש שלשון הכתוב: "ויקחו אליה" בא ללמד שהבטיח הקדוש ברוך הוא למשה שמצוה זו תקרא לעולם על שמו - "פרה שעשה משה במדבר". ויש להבין: אחר שאלעזר בן אהרן הוא שעסק בשרפת הפרה ובהקנת אפרה, מה משמעות יש לכך שפרה זו נקראת על שמו של משה?

כך פרש זאת רבי אהרן שמואל קאיינדנברך בעל ה'תפארת שמואל' בשם 'הכם אחד': חכמי הקבלה כתבו שכיון שפיוש שאין בידינו היכלת לכון את הפגנות האמתיות בתפלת שמונה עשרה, ראוי ש'כיון האדם בתפלתו' על דעת הפגנות והסודות' שכוננו אנשי כנסת הגדולה כשתקנוה.

והנה, במדרש (במ"ר יט ו) הובא שאמר הקדוש ברוך הוא למשה: "לה אני מגלה

טעם פרה, אבל לאחרים - חקה". מכך נזכר להסיק שכל הכהנים שהתעסקו במעשה פרה אדמה במהלך הדורות, לא יכלו לכון כראוי בעשייתה, שהרי לא הבינו את טעמה, ומשום כך היה עליהם לכון בעשייתה 'על דעת הפגנות שכוון משה במדבר', ומתוך כך נמצא שלעולם - בכל הדורות - נקראה מצוה זו על שמו (ברכת שמואל' כי תשא).

עמלק שנה בין 'כסות' ל'לשון'

"וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי" (כא א)

רש"י פרש ש'הכנעני' שנלחם בישראל היה עמלק, והתורה מכנה אותו "הכנעני" לפי ששנה את לשונו ודבר בלשון כנענית כדי להטעות את ישראל שלא תפלו להנצל מהעם הנכון. אלא שמאחר שהוא לא שנה את לבושו, התעורר השדם של ישראל כי מדבר בתרמית, ולכן הם התפללו להצלתם מבלי להזכיר את שמו.

בעלי התוספות (ג א ד"ה וישמע) העירו על הדברים כי מלשון הפיטון ב'יצרות' לפרשת זכור: "כסות ולשון שנה, היות כמלך ערד", משמע שעמלק שנה הן את לשונו והן את לבושו.

ואולם המהרש"א (ח"א פס) באר שאין פגנת הפיטון שעמלק שנה את לשונו ואת כסותו, אלא אדרבה, ששנה בין לשונו לבין כסותו, וכפי שפרש רש"י שאף ששנה את לשונו לכנענית, נותר הוא לבוש בבגדי עמלקים.

לגרש את המחלות מהבית

"על כן יאמרו המשלים באו חשבון" (כא כז) "בואו ונחשב חשבוננו של עולם - הפסד מצוה כנגד שכרה" (ב"ב עב ב).

אמר פעם המשפיע רבי אליהו ראטה לתלמידיו שומעי לקוח:

"דעו לכם, כי על ידי עניית אמן פהגו, משפיעים אנו על עצמנו השפעות טובות בגשמיות וברוחניות ומגרשים המחלות מן הבית. כל אדם צריך לחשב חשבוננו של עולם, מה חשוב אצלו יותר - האם ללכת לדרש ברופאים או לענות אמן בקול? שהרי היא סגולה נפלאה להנצל מכל אלו ולהביא ישועה והצלתה בכל הענינים" (איש חסיד היה' תולדות רבי אליהו ראטה) עמ' רלא).

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"אני מאמין באמונה שלמה"

האמונה היא יסוד חיי היהודי, ויסוד היהדות בכלל. האמונה היא ספק הכח המעניק לאדם את היכלת לעמד איתן מול גלים זעפים של נסיונות וקשיים הפואימים על רוחניותו ונשמתו.

מה לנו להאריך בפארש חז"ל בעצמם מעידים (מכות כד א): "בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר: 'וצדיק באמונתו יחיה'". הרמב"ם (בפרוש המשניות בהקדמה לפרק חלק במסכת סנהדרין) מונה את שלושה עשר עקרי האמונה, תוך שהוא מפציר בקורא: "חזר על דברי אלה פעמים רבות והתבונן בהם היטב".

מסתבר פי למטרה זו בדיוק נועדה מצות עניית אמן! את המלה העצומה הזו, שהיא שרש הבטוי 'אמונה', אנחנו משמיעים במענה לברכה, לתפלה ולכל דבר של שבח לבורא עולם. כך אנחנו מביעים את אמונתנו בהנהגת בורא עולם ובכל העקרין המסתעפים.

אין זה חדוש שלי, אלא דברים מפרשים שיצאו מקלמוסו של רבנו בחיי בפרושו הנודע לפסוק (שמות יד לא): "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", וזה לשונו: "מפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה..."

כן! בכל פעם שאנו שומעים יהודי המשבח את בוראו בברכה, ואנו משיבים לברכתו בעניית אמן, אנו מעמיקים ומבססים את שרשי האמונה בלבנו.

דגמה מציינת לכך היא עניית אמן אחר ברכות השחר, שכבר למדנו על החשיבות המרבה שיש לאמירתן ב'חברותא' דוקא. שהרי, בעניית אמן על ברכות השחר, מכריזים אנו על אמונתנו בכך ש'מלך העולם המנהיגו בהשגחה פרטית בכל עת ובכל שעה, הוא שמתדש את כח הריאה, הוא הנותן בנו את היכלת להניע את איברינו, הוא מכין מצעדי גבר והוא "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל".

כך גם בחזרת הש"ן, כשאנחנו מקפידים להאזין לכל ברכה ולענות עליה אמן, כצו ההלכה, בזאת אנו מכריזים ומבססים את אמונתנו בתחית המתים, בביתא המשיח ובכל הדברים המזכרים בתפלה. הן הדברים בברכות ההניין, המצוות, וכל פיוצא בהן. ישמע חכם ויוסף לקח.

הודות לאלפי ורבבות האמנים שאנו עונים הופכת האמונה על כל פרטיה לבשר משרנו, וכתוצאה ישירה מכך מתחזק כחנו לעמד בנסיונות התקופה ולהשאר דבוקים בה' יתברך בכל עת ובכל מצב.

נחזיק ב'אמן'. נתחזק באמונה. שבת שלום ומברך,

278 218 מחולקת

השורדים נשלחו משמים

"רבנו של עולם", בקעה כמאליה מלבו התפלה, "אנא עזר לי להפטר מהנטל הזה בדרך הקלה והמהירה ביותר מבלי שאצטרף להשקיע לשם כך כח וזמן".

בעוד שפתי רוחשות תפלה, לא שם לבו לשתי דמיות חשודות שהתקרבו לעברו בלאט. היו אלו שני כושים גברתנים שפראהו ההדור של הרב גרם להם להסיק את המסקנה המתבקשת, כי כפי הנראה הוא נושא ברשותו רכוש רב. המזודה הכבדה שעמדה למרגלותיו עוררה את תאבונם וגרמה להם לסחרור חושים...

באותן שנים היתה הרפכת הנזי יורקית מוקד משיכה לטפוסים מעין אלו, ובכל יום היו מתרחשים בה מאות מקרי גנבה ושד. גנבי הרפכת התחתית היו רגילים להמתין עד סמוך לרגע שלפני סגירת דלתות הרפכת ויציאָתה מהתחנה. בשניה זו היו הם עטים על טרפם ונמלטים מהרפכת כששיללם בידם.

גם צמד הגנבים שהתקרב לרב יונגרמן באותה שעה תכנן לנקט תכסיס זה; הרפכת עצרה בתחנה הקרובה ודלתותיה נפתחו, אנשים עלו וירדו, ובשניה שהפעמון צלצל והתריע על סגירת הדלתות, חטפו השנים את המזודה הכבדה ונמלטו מבעד לדלתות הנסגרות אל הרציף ההומה.

הרב יונגרמן ההמום הביט בהלם בשני ה'שלימזלים' המתרחקים במהירות מהמקום, כשחיוכם הרחב מסגיר את בטחונם בעשר הרב הצפוי להיות מנת חלקם, ורגע לאחר מכן פרץ בצחוק גדול. הנוסעים שעמדו לצדו והיו עדים להתרחשות נדו בראשם בפליאה. הם מעולם לא נתקלו באדם הפורץ בצחוק בתגובה לשדידת מטענו האישי...

בין כך ובין כך הגיע הרב יונגרמן ליעדו, והוא ירד ופנה לדרך, תוף ששפתותיו רוחשות הודאה לה' על הפתרון הפלאי שהמציא לבעיותו.

עד לסוף ימיו, כאשר היה הרב יונגרמן שח לצאצאיו את דבר ההתרחשות המפלאה שזכה לראות בעיניו, לא יכול היה הוא לכלא את שחוקו. המחשבה על מראה פניהם ההמומות של צמד הגנבים בשעה שגלו את מהותו של האוצר' שנפל לרשותם לא היתה יכולה להוביל לתוצאה אחרת...

נשמע מפי בני המשפחה

שמע קול חבטה עזה מכיוון החצר הקטנה שהפרידה בין ה'בייסמנט' לרחוב הסמוך. הרב יונגרמן עצר את למודו ויצא לחצר, ולנגד עיניו התגלה מחזה בלתי צפוי בעליל; גויתו של כלב גדול ממדים היתה משלכת על רצפת החצר.

מערכת הבריאות בעיר נזי יורק קבעה חקים נקשים בנוגע לפנוי גויות בעלי חיים. כפי הנראה, בעליו של הכלב המת שחפש להפטר מהגויה שברשותו, החליט לבחור בדרך הקלה ביותר ולהשליכו לחצר הראשונה שנקלעה בדרך.

הרב יונגרמן עמד אל מול האורח הבלתי קרוא כשהוא אובד עצות; להשאיר את הגויה בחצר עד לשובו מהנסיעה לא היה בא בחשבון מטעמים מובנים, גם האופציה להשליכה כמות שהיא לפח האשפה לא היתה קיימת, שכן בעיר נזי יורק מעשה זה נחשב עברה חמורה על החק הגוררת ענש כספי כבד.

היה עליו למצא במהירות מקום שומם שבו יוכל להשליך את הגויה, אלא שהאזור שבו שעה הוא אזור מישב בצפיפות, וזמנו של הרב יונגרמן היה דחוק.

משלא נותרה בררה אחרת ביזו, נאלץ לצרף אליו את הכלב המת לנסיעה, בתקנה שבמהלך הדרך ימצא פתרון לבעיותו; הוא מצא בירכתי המשך מזודה גדולת ממדים, ותוף שהוא מתאמץ לכלא את הבחילה שאחזה בו, דחק לתוכה את נבלת הכלב. אחר נטל את תיקו האישי ביזו ויצא במהירות לעבר תחנת הרפכת, גורר אחריו את המזודה הכבדה.

הרב יונגרמן מהר מאד. לארף הדרך הקצרה הוא הביט כה וכה כדי למצא מקום ראוי שבו יוכל להפטר מהנטל המעיק, אלא שהדרך המתה עוברי ארח. כך נאלץ הוא לעלות לרכבת כשהמזודה נגרת אחריו.

"אם לא אמצא פתרון אחר", הרהר הרב יונגרמן בעגמה, "הרי שאאלץ להמשיך עם הרפכת עד לתחנה הקרובה לחוף הים, אצמד אל החוף השומם, שם בודאי אוכל סוף להפטר מהנטל המעיק..."

היה זה הפתרון היחיד שעלה בדעתו, אלא שהוא היה פרוץ בבזבזו זמן רב ובמאמץ גדול.

חיו של הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, מיסדה של קהלת בני התורה בזכרון יעקב על שלל מוסדותיה המפארים, התחלקו בין שהות ממשכת בארצות הגולה לבין מגורים והרצת תורה בארץ הקדש; בארץ הקדש התגורר, בה נהל את מוסדותיו והרביץ תורה לעדרי תלמידים, ובארצות הגולה התרוצץ במאמצים עלאיים ממדינה למדינה ומעיר לעיר לשם גיוס כספים לקיום מוסדותיו הרבים ולהחזקת התלמידים הרבים שהגו בתורה

הרפכת עצרה בתחנה הקרובה ודלתותיה נפתחו, אנשים עלו וירדו, ובשניה שהפעמון צלצל והתריע על סגירת הדלתות, חטפו השנים את המזודה הכבדה ונמלטו מבעד לדלתות הנסגרות אל הרציף ההומה.

בית הפנסת 'אהל יעקב' במרכז העיר זכרון יעקב

בין פתליהם. בתקופות הארכות שבהן שהה בארצות הברית התגורר הרב יונגרמן ב'בייסמנט' [מרתף] צנוע ששכר בשכונת בורו פארק שבניו יורק העיר. הבייסמנט הקטן הכיל חדר ששמש בעבורו למגורים וחדרים נוספים ששמשו כמשך שבו התנהלה פעילותו הכספית הענפה בארצות אמריקה להחזקת מוסדותיו בארץ הקדש.

היה זה בשעת ערב מאחרת. הרב יונגרמן היה אמור לצאת באותו הלילה לנסיעה פנימית אל אחת ממדינות ארצות הברית. את הזמן שנותר לו עד ליציאתו הוא נצל כדי לשבת בחדרו ולהגות בתורה, ולפתע

ברכת 'את צמח דוד'

מהות הברכה

העקר השני עשר משלושה עשר עקרי האמונה שפנה הרמב"ם (פרוש המשנה סנהדרין הקדמה לפרק י) מחיב אותנו להאמין כי עתיד מלך המשיח שיהיה מזרע דוד ושלמה להתגלות ולבוא לגאולנו, כפי שהבטחנו בתורה ובנביאים.

המהר"ל מבאר שמשום כך איננו פותחים ברכה זו בבקשת: "תצמיח לנו את צמח דוד". שכן לשון זו היתה משתמעת כביכול איננו בטוחים חלילה בביאת המשיח וצריכים אנו לבקש על כך. אלא תקנו חכמים לפותחה במלים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", כלומר מאמינים אנו בצמיחת מלכות בית דוד, ואין אנו מבקשים אלא שיתרחש הדבר במהרה בימינו ('נתיבות עולם' נתיב התורה פרק יד).

הרמב"ם (מלכים יא א) כותב: "מלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד לישנה לממשלה הראשונה... וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו..."

הגר"י מבריסק מדיק מדברי הרמב"ם הללו שאין די להאמין בביאת המשיח אלא יש לחיות בצפיה תמידית לבואו, שהרי מי שפאמין באמונה שלמה שהמשיח יכול להתגלות לעינינו בכל רגע, יחפה תמיד לבואו. יסוד זה אף עולה מכך שמצהירים אנו בברכה זו: "כי לישועתך קוינו כל היום", לא "בכל יום", כי אם "כל היום" משם שזור בצפיה לגאולה (פניני רבנו הגר"י עמ' פה).

מקור הברכה

לדעת הירושלמי (ברכות ב ה, ע"פ תוספות ר"ד תענית יג א) לא תקנו אנשי כנסת הגדולה ברכה נפרדת על חדוש מלכות בית דוד, אלא כללו בקשה על כך בתוך הברכה על בנין ירושלים, ואף בפתומה כללו: "ברוך אתה ה' אלקי דוד ובונה ירושלים".

אולם מלשון הבבלי (מגלה יז ב) נראה שמלכתחלה נתקנה ברכה מיוחדת על חדוש מלכות בית דוד, והסמיכה לברכת 'בנין ירושלים' לפי שאחר בנין ירושלים ובית המקדש תשוב מלכות בית דוד.

יש שכתב שמתחלה לא תקנו אנשי כנסת הגדולה ברכה מיוחדת למלכות בית דוד, אלא כללו אותה בברכת בנין ירושלים. ואולם לאחר חרבן בית שני כאשר ראו חכמי ישראל שהתרבו בישראל משיחי שקר אשר נסו להטות את לב העם אחריהם, עמדו ותקנו את ברכת 'את צמח דוד', לאמר שאנו צריכים לצפות למשיח בן דוד שיבא ויגאלנו, ואין לנו לנהות אחר אלו שאינם מארע דוד המכריזים על עצמם כמשיחים (תקון תפלה לסדור 'אוצר התפלות' הערה לשמ"ע דף קנב, בדעת המדרש במ"ר יח א).

מבנה הברכה

הברכה מתחילה במלים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", כדעת רבי יהושע בן לוי (ירושלמי ברכות ב ד) ששמו של משיח בן דוד הוא 'צמח', כפתוב (זכריה ו יב): "הנה איש צמח שמו ומתחתי יצמח ובנה את היכל ה'" (עץ יוסף' בסדור 'אוצר התפלות').

בהמשך הברכה אנו מנמיקים כי את קרוב הגאולה מבקשים אנו בשכר הצפיה: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח... כי לישועתך קוינו כל היום", וכפי שאמרו חכמים (ילקוט שמעוני תהלים תשלו) כי אפלו "אין ביד ישראל אלא הקווי, כדאי הו לגאולה בשכר הקווי". ולפי שהצפיה שבגינה זוכים אנו לגאולה היא רק צפיה הנובעת מתוך שאיפה לגאולת השכינה המצטערת עמנו בגלותנו, אומרים אנו "כי לישועתך קוינו כל היום" - "לישועתך" ולא לישועתנו ('צמח דוד' [לרבי יוסף דוד מסלונקי] ינח"י).

חכמים גלו לנו (שבת לא ב) כי כל יהודי עתיד להשאל בעמדו לפני בית דין של מעלה לאחר אחרית ימיו האם צפה לישועה. לאור זאת כתב בספר 'שער הפגנות' (דרושי העמידה דרוש ו): "במקרה כי לישועתך קוינו כל היום, תכון לצפות ולקוות בכל יום ויום לישועתו ותברך, כדי שלא תתביש בעת פטירתך כשיעמידוך לדון וישאלוך: 'צפית לישועה?'"

לפעול את כל הישועות

המקבל רבי יעקב צמח כותב בספרו 'נגיד ומצוה' (עמידה) על פונה מיוחדת שנתן להוסיף ולכון באמירת "כי לישועתך קוינו כל היום", ואלו דבריו: "וגם אני מכון לצפות לישועת ה' שעושה עמנו להצילנו מכמה פגעים רעים בכל יום ובכל רגע, ומצאתי תועלת גדול כמה פעמים לעתות בצרה בזה" (דבריו הובאו ב'שערי תשובה' אר"ח קיח א). כלומר, אף על פי שכונת תפלה זו היא על הצפיה לגאולה, היה מהר"י צמח מוסיף ומכון בה על צפיה לישועה פרטית שלה היה זקוק באותה עת, עבדה שלדבריו הביאה לו תועלת רבה. הפלא יועץ! (ערך תשובה) מביא בשם האר"י שיש לנהג כך הלכה למעשה ומסים 'ויש בזה תועלת נפלא'.

בעל 'שומר אמונים' (מאמר הגאולה פרק ג) מבאר כי דוקא משום שהתפלה "כי לישועתך קוינו כל היום" מכונת כלפי הגאולה השלמה, יכול האדם לפעול באמצעותה כל ישועה פרטית שהוא זקוק לה, כי הלא בגאולה השלמה כלולות כל הישועות.

כונת אמן

אמת שאהה תצמיח את ישועתנו והלואי שנוזכה לכך במהרה בימינו.

מצטרפים וזוכים.

להצטרפות למיזם דרך אמונה:

מתקשרים למוקד 'דרך אמונה'
03-91-7-91-91

• מקשיבים לכללי המיזם בשלוחה 1.
• נרשמים למיזם בשלוחה 2.

(בין השעות 20:00-22:00) ונקנסים להגדלה.

אברך יקרי!

הצטרף גם אתה למיזם 'דרך אמונה' והקדם לבוא לבית הכנסת להשלים בעניית אמן את ברכות השחר של המתפללים.

הגדלת חדש תמוז תתקיים א"ה ביום שלישי הבא, ימא דהללאל של האר"י הקן.

10 מילגות **500** כפי אחת.

"האר"י הקדוש היה שומע ברכות השחר מפי המקריבים בבית הכנסת והיה עונה אמן אחריהם, אפלו אם היו מאה מברכים" (שערי תשובה אר"ח ו ד).

לתקן מחדש את המנהג שהשתכח

בשלהי שנת תש"ע התקיים בבני ברק כנוס 'בני אמונים' לחזק ענית אמן, בראשותו של בעל 'שבט הלוי'. בדברים שנשא בפני קהל המתכנסים התייחס למנהג אמירת ברכות השחר בחברותא, וכה אמר:

"מנהג ישראל קדום היה, שהיו אומרים כל ברכות השחר בצבור, גם סדר הברכות שלפני ברפת 'הנותן לשכוי בינה' ואילך. והיו כל הקהל מברכים הברכות בצותא חדא, האחד מברך וחברו עונה אחריו אמן, ואחר כך היו מתחלפים, זה מברך ומשנהו עונה על ברכותיו. מנהג זה נשתכח בתקופות האחרונות, וידידנו החשוב הר"ר יעקב דב מרמורשטיין הי"ו, זכה לאחז בעץ החיים של זפוי הרבים בפעלתו לחזק ענית אמן, ובכצונו להחיות וליסד מחדש מנהג קדום זה, בבחינת 'שכחום ונחזרו ויסדום'" (שבת קד א).

גורם לברך במתינות ובקול

מיסד ונשיא 'בני אמונים' רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א אף זכה לקבל מכתב קדש מיחד, שכתב לו בעל 'שבט הלוי', ובו הוא מחזקו בפעילותו לבסוס ולחזק מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא:

ב"ה, חדש הרחמים והסליחות תשס"ט לפ"ק,

שמעתי וישמח לבי כי כבוד תלמידי רב הפעלים לצדקה וחסד, הר"ר יעקב דב מרמורשטיין לאוי"ט, הגה ברוחו הטובה, ברוח של מצוה, לעורר ולהשריש בקרב צעירי הצאן והמוני עם, מנהג ישראל קדום לומר ברכות השחר ושאר ברכות בקול רם ומזכה את חברו בענית אמן. וכבוד תלמידי הנ"ל משקיע בזה הרבה מאד מהונו ואונו להרגילם למנהג טוב זה, ומקיים בעצמו 'האי מאן דבעי למהוי חסידא' - לקיים מילי דברכות.

והנה כבר מובא בחז"ל גדל ענית אמן והדברים עתיקים וידועים. ומה עוד שזה גורם לחנך את הצעירים לומר הברכות במתינות, בכונה ובקול רם. ועין מעשה נורא באור זרע"ח"ב בהלכות שבת ס' מב בענין זה.

על כן, אף גדי תכון עמו לחזקו ולעודדו ולהמשיך בזה, ואין מזרזין אלא לזרזין, ובזכות מצוה רבה זו ופעולותיו הגדולות לתורה וחסד, זכנו הוא וביתו להפקד בדבר ישועה ורחמים, ויצליחו בכל אשר יפנו לטובה.

רבו דורש שלומו באהבה,

(מ-קום החותם-)

למכבדי,

צות וכל מאמינים ואנשי בני אמונים, ובראשם הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

בעלון פרשת נשא הובא שבאמירת כל ברכה מקימים שתי מצוות; האחת - עצם אמירת הברכה, ובנוסף - קיום מצות מאה ברכות. זו הארה נפלאה ומעוררת לב.

חשבתי לאור הדברים, שאף לדעה שתפלת ערבית רשות' (ראה ברכות כו ב), אין היא רשות' אלא ביחס לעצם חיוב תפלה, אך מצד חיוב 'מאה ברכות' היא חובה. ואכן כל הפוסקים, הראשונים והאחרונים שמנו את מאה הברכות, כללו את תפלת ערבית במנינם.

ואפשר שמשום כך פסק הרמב"ם (תפלה א ו): "אין תפלת ערבית חובה כתפלת שחרית ומנחה, ואף על פי כן נהגו כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם להתפלל ערבית וקבלוה עליהם כתפלת חובה". כלומר, שאינה חובה מדין תפלה, אולם קבלוה כחובה לקיים מצות מאה ברכות בסדר היום.

החותם בברכות לרב,

ש. פרידמן,

מתושבי ארץ הנגב.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

הרבי מגור הלב שמחה ז"ל

ה'לב שמחה' ז' בתמוז תשנ"ב

הרבי בעל ה'לב שמחה' מגור נולד לאביו בעל ה'אמרי אמת' בכ"ג בניסן תרנ"ח בעירה גור שבפולין. עם הסתלקותו של אביו בעל ה'אמרי אמת', קבל לידיו אחיו בעל ה'בית ישראל' את שרביט ההנהגה. ובנו התקשר אליו בלב ונפש, כחסיד מן השורה בהצנע לכת ובבטול גמור.

בשנת תשל"ז עם פטירת אחיו בעל ה'בית ישראל', והוא בשנתו השמונים, לא חפץ בהנהגה, אולם נעמו לבקשת העדה וקבל על עצמו את ההנהגה. אף על פי שכל חיו נסתר היה מעין כל, משחלה הנהגתו התודעו הכל אל 'אור עולם' המתהלך בקרבו. שפת פיו קצרה היתה, מדודה וחותרת, אך תביעותיו נוקבות ויורדות עד השיתין. עקר משנתו נסבה סביב צי אחד מרכזי - דבקות בה'.

בשנותיו האחרונות חלה, וביום הרביעי ז' בתמוז תשנ"ב נפטר והובא למנוחת עולמים במערת בית גור בהר הזיתים שבירושלים.

גדל הזכיה בענית אמן

"מובא במדרש (דברים רבא ז א): 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים; אולי צריך העולם להתעורר יותר, ולידע גדל חשיבות ומעלת ענית אמן, העולם אין יודעים במה זכו [וואס מ'פארמאגט], בדבר גדול כזה כענית אמן' (לב שמחה' כי תבא).

מאה ברכות כנגד מאה שערים

את חיוב מאה ברכות הסמיכו חכמים על הפסוק (דברים י ב): 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שאל מעמך' - אל תקרי 'מה' אלא 'מאה'. הבטוי "שאל מעמך" נכתב דוקא לגבי מאה ברכות, שכן מדי יום נפתחים מאה שערי ברכה בזכות אמירת מאה ברכות (רמאטי' תולדת). ולפי שהקדוש ברוך הוא חפץ להשפיע כל טוב לישראל, לפיכך הוא שואל ומבקש מישראל שיברכו מאה ברכות בכל יום, כדי שיזכו לקבל שפע זה (לב שמחה' תולדת).